

Justitiekammarens betänkande

1982/83: 29

om bötesförvandling (prop. 1982/83: 93)

Propositionen

I proposition 1982/83: 93 har regeringen (justitiedepartementet) efter hörande av lagrådet föreslagit riksdagen att anta genom propositionen framlagda förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979: 189),
3. lag om upphävande av lagen (1964: 168) om förvandling av böter,
4. lag om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister,
5. lag om ändring i lagen (1965: 94) om polisregister m. m.,
6. lag om ändring i lagen (1963: 193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.

Beträffande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad som anförs under rubriken Utskottet på s. 12.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 25 kap. 7 §, 26 kap. 2 §, 34 kap. 11 § och 35 kap. 7 § brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 kap. 7 §¹

Om uppbörd och indrivning av böter finnes bestämmelser i bötesverkställighetslagen (1979: 189).

Böter som *icke* betalas skola, om *icke* annat är föreskrivet, förvandlas till fängelse i lägst *tio* och högst *nittio* dagar enligt bestämmelser därom i lagen (1964: 168) om förvandling av böter.

Böter som *inte* betalas får, om *inte* annat är föreskrivet, förvandlas till fängelse i lägst *fjorton* dagar och högst *tre* månader enligt bestämmelserna i bötesverkställighetslagen.

26 kap. 2 §

Fängelse *må* användas såsom gemensamt straff för flera brott, om fängelse kan följa *å* något av brotten.

Fängelse *får* användas såsom gemensamt straff för flera brott, om fängelse kan följa *på* något av brotten.

Fängelse på viss tid *må* sättas över det svåraste av de högsta straff som *kunna* följa *å* brotten men *må ej* överskrida detta med mer än två år eller överstiga de högsta straffen sammanlagda med varandra, *därvid bötesstraff* anses svara mot *det* fängelse som *skulle följa* vid böternas förvandling.

Fängelse på viss tid *får* sättas över det svåraste av de högsta straff som *kan* följa *på* brotten men *får inte* överskrida detta med mer än två år eller överstiga de högsta straffen sammanlagda med varandra. *Bötesstraff skall därvid* anses svara mot fängelse *fjorton* dagar.

Ej *må* det svåraste av de lägsta straffen underskridas.

34 kap. 11 §²

Förekommer till verkställighet på en gång dom på fängelse på livstid och dom på böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, villkorlig dom, skyddstillsyn eller disciplinstraff skall livstidsstraffet träda i stället för den andra påföljden.

Om en dom på fängelse på viss tid i minst två år och en dom på böter eller disciplinstraff som har meddelats innan fängelsestraffet har börjat avtjänas *förekommer till verkställighet på en gång*, skall

Förekommer till verkställighet på en gång en dom på fängelse på viss tid i minst två år och en dom på böter, *förvandlingsstraff för böter* eller disciplinstraff som har meddelats innan *det förstnämnda* fängel-

¹ Senaste lydelse 1979: 190.

² Senaste lydelse 1981: 211.

Nuvarande lydelse

fängelsestraffet träda i stället för böterna eller disciplinstraffet.

Föreslagen lydelse

sestraffet har börjat avtjänas, skall det straffet träda i stället för den andra påföljden.

35 kap.

7 §³

Ådömda böter bortfalla när fem år förflutit från det domen vann laga kraft, om ej dessförinnan ansökan om böternas förvandling delgivits den dömde. Om bortfallande av böter sedan sådan ansökan delgivits samt av ålagt förvandlingsstraff är särskilt stadgat.

Dör den dömde, bortfalla ådömda böter. Har under den dömdes livstid domen vunnit laga kraft och till gäldande av böterna lös egendom tagits i mät eller satts i allmänt förvar, skola dock böterna utgå av den egendomen.

Vad nu sagts om böter gäller även utdömt vite.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983. De nya bestämmelserna tillämpas också i fråga om böter som har ådömts före ikraftträdandet. Förvandlingsstraff som endast avser sådana böter får dock inte bestämmas till fängelse på längre tid än som skulle ha kunnat ske enligt 25 kap. 7 § andra stycket i dess äldre lydelse. Äldre böter skall ej heller vid tillämpning av 26 kap. 2 § andra stycket andra meningen anses svara mot fängelse på längre tid än som skulle ha följt av äldre bestämmelser.

Ådömda böter bortfaller när fem år har förflutit från det domen vann laga kraft. Detta gäller inte om vid utgången av den angivna tiden den dömde har delgivits en ansökan om böternas förvandling och denna ansökan inte har prövats slutligt. För anleder ej ansökningen att böterna förvandlas, bortfaller de när rättsens slutliga beslut i målet vinner laga kraft. Om bortfallande av ålagt förvandlingsstraff föreskrivs särskilt.

Dör den dömde, bortfaller ådömda böter. Har under den dömdes livstid domen vunnit laga kraft och lös egendom tagits i mät eller satts i allmänt förvar för betalning av böterna, skall dock böterna betalas av den egendomen.

³ Senaste lydelse 1979: 190.

2 Förslag till

Lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979: 189)

Häri genom föreskrivs i fråga om bötesverkställighetslagen (1979: 189) dels att 1 och 14 §§ skall ha nedan angivna lydelse, dels att i lagen skall införas nio nya paragrafer, 15–23 §§, samt före 15 § en ny rubrik av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Bötesstraff verkställs genom uppbörd eller indrivning. Regeringen bestämmer, i vad mån uppbörd skall ske.

Lagens bestämmelser om böter gäller också vite och sådan särskild rättsverkan av brott som innefattar betalningsskyldighet. Vad som sägs i lagen om dom gäller även beslut.

Lagens bestämmelser om böter gäller också vite. *Bestämmelserna i 1–13 §§ gäller dessutom* sådan särskild rättsverkan av brott som innefattar betalningsskyldighet. Vad som sägs i lagen om dom gäller även beslut.

14 §

Om förvandlingsstraff för obetalda böter föreskrivs i lagen (1964:168) om förvandling av böter.

Har beslut om förvandlingsstraff meddelats, får böter ej indrivnas. Sedan verkställighet av förvandlingsstraffet påbörjats, får ej heller betalning för böterna mottas.

Har beslut om förvandlingsstraff för obetalda böter meddelats, får dessa böter ej indrivnas. *Intill dess förvandlingsstraffet har till fullo verkställts eller bortfallit får dock betalning för böterna tas emot, om den avser hela det bötesbelopp som är obetalt.*

Förvandling av böter

15 §

Ådömda böter, som inte har kunnat indrivnas och som inte har avkortats, skall på talan av åklagare förvandlas till fängelse, om det är uppenbart att den bötfällde av tredska har underlåtit att betala böterna eller om förvandling annars av särskilda skäl är påkallad från allmän synpunkt.

Är den bötfällde, när förvandling skall ske, skyldig att betala även andra böter än sådana som avses i första stycket, skall också dessa böter förvandlas.

Förvandlingsstraffet skall bestämmas till fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader.

16 §

Mål om förvandling av böter tas upp av tingsrätten i den ort där den bötfällda finns eller av den tingsrätt som har handlagt det mål, i vilket bötesstraffet eller, om det är fråga om flera sådana straff, något av dem har ådömts. Har bötesstraffet eller vid flera straff något av dem bestämts genom strafföreläggande eller genom föreläggande av ordningsbot, kan målet tas upp även av den tingsrätt hos vilken åtal skulle ha kunnat väckas.

17 §

I mål om bötesförvandling skall tingsrätten vid avgörande av saken bestå av en lagfaren domare och nämnd. Åklagaren och den bötfällda skall kallas till förhandling inför rätten. Om den bötfällda inte inställer sig, får målet ändå avgöras, såvida tillfredsställande utredning finns i saken.

Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

Ett beslut varigenom rätten har lämnat en ansökan om förvandling utan bifall utgör inte hinder för att en sådan ansökan tas upp på nytt beträffande samma böter, om nya förhållanden ger anledning till det.

I övrigt skall i tillämpliga delar gälla vad som är föreskrivet beträffande mål om allmänt åtal.

18 §

Om den bötfällda sedan förvandling av böterna har beslutats betalar hela bötesbeloppet, bortfaller förvandlingsstraffet till den del det inte har verkställts. Beslut om detta meddelas av kriminalvårdsstyrelsen.

19 §

Har någon ålagts förvandlingsstraff för böter och uppkommer därefter fråga om förvandling av andra böter, som har ålagts innan det förstnämnda straffet har blivit till fullo verkställt, skall vid det nya straffets bestämmande i möjlig mån iaktas att straffen tillsammans inte överstiger vad som skulle ha ålagts om böterna hade förvandlats samtidigt. Rätten får i ett sådant fall förordna att det tidigare ådömda förvandlingsstraffet skall avse även de andra böterna eller bestämma det nya straffet till kortare tid än som anges i 15 § tredje stycket.

Avser ett beslut om förvandling böter som har ålagts innan ett tidigare förvandlingsstraff har börjat verkställas och framgår det inte av beslutet att det tidigare förvandlingsstraffet har beaktats, skall rätten, sedan besluten har vunnit laga kraft, efter anmälan av åklagare ompröva det beslut som har meddelats senast. Därvid tillämpas första stycket.

20 §

Om verkställighet av förvandlingsstraff föreskrivs särskilt.

21 §

Ålagt förvandlingsstraff bortfaller, om beslutet inte har börjat verkställas inom tre år från det beslutet vann laga kraft.

22 §

Förvandling får ej ske av

1. böter, som har ådömts med stöd av 33 kap. 2 § brottsbalken,
2. vite, som har utdömts för underlåtenhet att fullgöra dom eller beslut rörande saken i mål som har handlagts enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Om hinder i andra fall mot förvandling av böter eller viten finns särskilda bestämmelser.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

23 §

Ett beslut av hovrätten i ett mål om bötesförvandling får inte överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

2. De nya bestämmelserna gäller även i fråga om böter som har ålagts före ikraftträdandet. Sådana böter får dock inte förvandlas, om hinder häremot skulle ha mött enligt 9 § lagen (1964: 168) om förvandling av böter eller om förhållande som avses i 11 § nämnda lag har inträtt före ikraftträdandet. Inte heller får förvandlingsstraff som endast avser böter som har ålagts före ikraftträdandet bestämmas till fängelse på längre tid än som skulle ha kunnat ske enligt äldre bestämmelser.

3. I lagen (1983: 000) om upphävande av lagen (1964: 168) om förvandling av böter finns bestämmelser om beslut i mål om bötesförvandling som har meddelats före utgången av juni 1983.

3 Förslag till**Lag om upphävande av lagen (1964:168) om förvandling av böter**

Härigenom föreskrivs att lagen (1964:168) om förvandling av böter skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1983 med de undantag som anges nedan.

1. Har före utgången av juni 1983 meddelats beslut som avses i 25 § lagen (1964:168) om förvandling av böter, tillämpas den bestämmelsen.

2. I fråga om beslut om förvandling enligt lagen (1964:168) om förvandling av böter som har vunnit laga kraft före utgången av juni 1983 eller som vinner laga kraft därefter tillämpas äldre bestämmelser.

4 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister**

Härigenom föreskrivs att 2, 3, 4, 7, 10 och 11 §§ lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §¹

Registret skall innehålla uppgifter angående dem som av domstol i riket

1. dömts till fängelse, villkorlig dom eller skyddstillsyn;

2. överlämnats till sluten eller öppen psykiatrisk vård eller till vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda eller, om för brottet är stadgat fängelse, till vård enligt lagen (1981: 1243) om vård av missbrukare i vissa fall; eller

¹ Senaste lydelse 1981: 1255.

Nuvarande lydelse

3. *erhållit anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff.*

Har brott, för vilket dömts till skyddstillsyn, enligt domen begåtts under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken, skall detta särskilt anmärkas i registret.

I registret skall antecknas brottet samt uppgift om verkställd personutredning och om domen eller beslutet.

3 §²

I registret skall anteckning ske

1. om för den som dömts till påföljd av beskaffenhet att skola antecknas i registret prövotid förlänges eller påföljden förklaras skola avse jämväl annat brott eller undanröjes eller ock påföljd förklaras skola träda i stället för annan påföljd;

2. om villkorligt medgiven frihet förklaras helt eller delvis förverkad;

6. om beslut meddelas jämlikt 34 kap. 10 eller 18 § brottsbalken; samt

7. om för den som erhållit anstånd med verkställigheten av förvandlingsstraff prövotiden förlänges eller anståndet förklaras förverkat.

Föreslagen lydelse

3. *ålagts förvandlingsstraff för böter.*

2. om villkorligt medgiven frihet förklaras helt eller delvis förverkad; samt

6. om beslut meddelas jämlikt 34 kap. 10 eller 18 § brottsbalken eller jämlikt 19 § andra stycket bötesverkställighetslagen (1979:189).

4 §³

Registret skall innehålla anteckning om

1. verkställighetens början beträffande den som dömts till fängelse och frigivning från sådant straff, med angivande vid villkorlig frigivning av prövotiden och den återstående strafftiden; samt

2. förordnande om anstånd med övervakning eller om att vidare verkställighet ej får äga rum beträffande den som har dömts till skyddstillsyn.

1. verkställighetens början beträffande den som dömts till fängelse eller ålagts förvandlingsstraff för böter samt frigivning från sådana straff, med angivande vid villkorlig frigivning av prövotiden och den återstående strafftiden; samt

7 §⁴

Uppgift, som beträffande någon intagits i registret, skall utgå därur

1. om överrätt genom dom eller beslut som vunnit laga kraft, frikänt honom för den åtalade gärningen eller ock funnit honom skyldig till denna men icke dömt honom till på-

1. om överrätt genom dom eller beslut som vunnit laga kraft, frikänt honom för den åtalade gärningen eller ock funnit honom skyldig till denna men icke dömt honom till på-

² Senaste lydelse 1981: 215.

³ Lydelse enl. prop. 1982/83: 85.

⁴ Senaste lydelse 1964: 549.

Nuvarande lydelse

följd, som skall antecknas i registret;

2. om domstol efter resning meddelat dom eller beslut som avses i 1;
3. när han avlidit; eller
4. när åttio år förflutit från hans födelseår.

Föreslagen lydelse

följd, som skall antecknas i registret, *eller om hovrätt har upphävt tingsrätts beslut om förvandlingsstraff för böter*;

10 §⁵

I registerutdrag enligt 8 § skall, om ej annat följer av vad nedan stadgas, icke medtagas anteckning om

1. villkorlig dom, skyddstillsyn, fängelse som ådömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken, överlämnande till särskild vård *eller anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff*, sedan tio år förflutit från domen eller beslutet; samt

2. fängelse i annat fall än som avses i 1, sedan tio år förflutit från frigivningen.

1. villkorlig dom, skyddstillsyn, fängelse som ådömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken *eller* överlämnande till särskild vård, sedan tio år förflutit från domen eller beslutet; samt

2. fängelse i annat fall än som avses i 1 *samt förvandlingsstraff för böter*, sedan tio år förflutit från frigivningen.

Har före utgången av tid som nu sagts beträffande samma person ånyo meddelats dom eller beslut, som enligt 2 § skall antecknas i registret, skola båda anteckningarna upptagas i registerutdrag, så länge någondera jämlikt första stycket skall medtagas. Förekomma flera anteckningar, skall vad nu sagts äga motsvarande tillämpning. Anteckning om dom eller beslut, som meddelats före den 1 januari 1945, eller om verkställighet av påföljd som bestämts i sådant avgörande medtages dock endast i den utsträckning regeringen bestämmer, om ej begäran om fullständigt utdrag har gjorts.

Skall med tillämpning av vad i denna paragraf stadgas i utdraget ej medtagas någon anteckning som påföljd, skola ej heller medtagas övriga anteckningar, som må förekomma i registret. I utdrag till domstol eller åklagare skall dock alltid medtagas anteckning om verkställd sinnesundersökning eller rättspsykiatrisk undersökning.

Bestämmelserna i denna paragraf skola jämväl äga tillämpning beträffande uppgift som antecknats med stöd av 6 §.

Begränsning som förut angetts i denna paragraf skall ej iakttagas, om för särskilt fall fullständiga uppgifter begäras av justitiekanslern, justitieombudsman eller datainspektionen.

11 §⁶

I fråga om utdrag jämlikt 9 § skall vad i 10 § stadgas äga motsvarande tillämpning med följande avvikelser:

1. Såvitt avser anteckning om fängelse i högst ett år, villkorlig dom, skyddstillsyn, fängelse som

1. Såvitt avser anteckning om fängelse i högst ett år, villkorlig dom, skyddstillsyn, fängelse som

⁵ Senaste lydelse 1981: 215

⁶ Senaste lydelse 1979: 684.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

å dömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken eller anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff skall i stället för den i 10 § första stycket angivna tiden gälla en tid av fem år.

2. Anteckning om påföljd, vilken å dömts endast för gärning som någon begått innan han fyllt *aderton* år, skall *ej* i något fall *medtagas*.

3. Föreskrifterna i 10 § andra stycket tredje punkten och tredje stycket andra punkten *skola ej gälla*.

å dömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken eller förvandlingsstraff för böter skall i stället för den i 10 § första stycket angivna tiden gälla en tid av fem år.

2. Anteckning om påföljd, vilken å dömts endast för gärning som någon begått innan han fyllt *arton* år, skall *inte* i något fall *medtas*.

3. Föreskrifterna i 10 § andra stycket tredje punkten och tredje stycket andra punkten *skall inte gälla*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983. Beträffande förvandlingsstraff som har ålagts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

5 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1965: 94) om polisregister m. m.**

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1965: 94) om polisregister m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 §¹

7 § 1 uppgift från polisregister må, om ej annat följer av 7 a §, ej medtagas anteckning om

1. böter, sedan fem år förflutit från dom, beslut eller godkännande av strafföreläggande;

2. villkorlig dom, skyddstillsyn, fängelse som å dömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken, överlämnande till särskild vård, dom varigenom någon enligt 33 kap. 2 § brottsbalken förklarats fri från påföljd, beslut av åklagare att icke tala å brott eller beslut om utvisning enligt 38, 43, 47 eller 48 § utlänningslagen (1980: 376), sedan tio år förflutit från dom eller beslut;

3. fängelse i annat fall än som avses i 2, sedan tio år förflutit från frigivningen;

3. fängelse i annat fall än som avses i 2 *samt förvandlingsstraff för böter*, sedan tio år förflutit från frigivningen;

4.andel i övrigt, sedan tio år förflutit från den händelse som föranlett anteckningen.

Anteckning om utvisning som beslutats av allmän domstol tas med under den tid, som är föreskriven för den brottspåföljd som har å dömts jämte utvisningen.

Har före utgången av tid som nu sagts beträffande samma person ånyo meddelats dom eller beslut eller förekommit händelse, som antecknats i

¹ Senaste lydelse 1981: 230.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

registret och icke avser endast förändring av påföljd eller verkställighet av tidigare dom eller beslut, må båda anteckningarna medtagas så länge någondera må medtagas enligt första eller andra stycket. Förekommer flera anteckningar, äger vad nu sagts motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983. Beträffande förvandlingsstraff som har ålagts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.**

Häriigenom föreskrivs att 29 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*29 §¹

Har framställning om verkställighet av straff enligt 1 eller 5 § eller om anordnande av övervakning enligt 10 eller 17 § bifallits eller har undanröjande beslutats enligt 14 § eller förverkande enligt 21 §, må ej här i riket väckas åtal för gärning som avses i den i den andra staten meddelade domen. Med avseende å bestämmelser i svensk lag om sammanträffande av brott och om förändring av påföljd skall så anses som hade domen meddelats här i riket. Vad i 23 § lagen om verkställighet av bötesstraff är föreskrivet skall dock ej äga tillämpning.

Har framställning om verkställighet av straff enligt 1 eller 5 § eller om anordnande av övervakning enligt 10 eller 17 § bifallits eller har undanröjande beslutats enligt 14 § eller förverkande enligt 21 §, må ej här i riket väckas åtal för gärning som avses i den i den andra staten meddelade domen. Med avseende å bestämmelser i svensk lag om sammanträffande av brott och om förändring av påföljd skall så anses som hade domen meddelats här i riket. Vad som föreskrivs i 19 § bötesverkställighetslagen (1979:189) skall dock inte tillämpas.

Utan hinder av vad i första stycket sägs må väckas talan, som avses i 20 kap. 15 § brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

¹ Senaste lydelse 1964: 548.

Utskottet

Nuvarande ordning i fråga om förvandling av böter till fängelse har utan mera genomgripande ändringar gällt sedan år 1937. Denna ordning har under årens lopp blivit föremål för åtskillig kritik, framför allt på den grunden att förvandlingsstraffet har sagts framstå som bestraffning för en betalningsförsummelse.

I betänkandet (SOU 1975: 55) Bötesverkställighet föreslog förvandlingsstraffutredningen att förvandlingssystemet skulle avskaffas. Förslaget låg till grund för en proposition (prop. 1976/77: 104) till riksdagen, i vilken regeringen föreslog en sådan reform. I propositionen föreslogs samtidigt en ny bestämmelse i brottsbalken om straffskärpning i vissa fall av upprepad bötesbrottslighet, då tidigare ådömda böter inte hade betalats.

Propositionen avsågs av riksdagen (JuU 1977/78: 25, rskr 1977/78: 164). Riksdagen fann visserligen att den gällande ordningen inte borde behållas men förordade ett fortsatt utredningsarbete för att regler skulle utformas om straffrättslig kompensation för bortfallet av förvandlingsstraffet. Arbetet skulle enligt riksdagen ta sikte på ett system som, utan att drabba de socialt utslagna grupper som samhället stöder i andra sammanhang, riktar sig mot de bötesgäldenärer som genom olika manövrer gör sig svåråtkomliga för exekution.

Förslagen i den förevarande propositionen bygger på en inom justitiedepartementet upprättad promemoria (Ds Ju 1981: 24) Förvandling av böter m. m. och remissbehandling av den.

I propositionen föreslås att systemet för förvandling av obetalda böter eller viten till fängelse avskaffas i sin nuvarande form. Förvandling skall dock även i fortsättningen kunna ske i vissa särskilt anmärkningsvärda fall då det är uppenbart att den bötfällda av tredska har underlåtit att betala böterna eller då förvandling annars av särskilda skäl är påkallad från allmän synpunkt. Regleringen tar i första hand sikte på personer som genom olika slags illojala åtgärder gör sig oåtkomliga för indrivning. Den riktar sig emellertid också mot dem som återfaller i bötesbrottslighet och som saknar vilja eller förmåga att betala om situationen är sådan att en underlåten reaktion från samhällets sida framstår som stötande för den allmänna rättskänslan.

När förvandling sker skall domstolen, utan att använda någon fast förvandlingsskala, bestämma fängelsestraffet till lägst fjorton dagar och högst tre månader med beaktande av omständigheterna i det särskilda fallet.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1983.

Utskottet välkomnar det förslag till en ny ordning för förvandling av obetalda böter och viten till fängelse som föreslås i propositionen. Genom förslagets restriktiva utformning av villkoren för förvandling ligger det enligt utskottets uppfattning väl i linje med de riktlinjer för en ändrad

ordning som riksdagen uttalade sig för år 1978. Den nya ordningen, som bl. a. innebär en ändamålsenlig flexibilitet vid bestämmandet av förvandlingsstraffet, kommer också enligt utskottets mening att tillgodose det viktiga kriminalpolitiska intresset av att bötesstraffets effektivitet upprätthålls. Utskottet tillstyrker att förslagen i propositionen upphöjs till lag. Härvid bör av formella skäl – på sätt sker i utskottets hemställan – beaktas att 4 § lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister berörs av de lagändringar utskottet förordat i sitt betänkande JuU 1982/83: 26.

I övrigt föranleder förslagen i propositionen inte något uttalande från utskottets sida.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar det genom proposition 1982/83: 93 framlagda förslaget till lag om ändring i brottsbalken,
2. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979: 189),
3. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om upphävande av lagen (1964: 168) om förvandling av böter,
4. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister utom såvitt gäller 4 §,
5. att riksdagen antar följande förslag till

Lag om ändring i lagen (1983: 000) om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister

Häri genom föreskrivs att 4 § lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister, i den lydelse paragrafen har erhållit genom lagen (1983: 000) om ändring i nämnda lag, skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse¹

Föreslagen lydelse

4 §

Registret skall innehålla anteckning om

1. verkställighetens början beträffande den som dömts till fängelse och frigivning från sådant straff, med angivande vid villkorlig frigivning av prøvotiden och den återstående strafftiden; samt

1. verkställighetens början beträffande den som dömts till fängelse eller ålagts förvandlingsstraff för böter samt frigivning från sådana straff, med angivande vid villkorlig frigivning av prøvotiden och den återstående strafftiden; samt

2. förordnande om anstånd med övervakning eller om att vidare verkställighet ej får äga rum beträffande den som har dömts till skyddstillsyn.

¹ Lydelse enligt prop. 1982/83: 85, JuU 26.

6. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1965: 94) om polisregister m. m.,
7. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1963: 193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.

Stockholm den 12 april 1983

På justitieutskottets vägnar

BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Lisa Mattson (s), Eric Jönsson (s), Björn Körlof (m), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Helge Klöver (s), Arne Svensson (m), Gunilla André (c), Karl-Gustaf Mathsson (s), Ulla-Britt Åbark (s), Sven Munke (m), Hans Petersson i Röstånga (fp), Hans Göran Franck (s), Birthe Sörestedt (s) och Elving Andersson (c).